

Государственное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Альметьевская школа-интернат для детей с ограниченными возможностями здоровья»

Принято

на педагогическом совете
ГБОУ «Альметьевская школа-интернат»
протокол № 1 от "31" августа 2023 г.

Введено

в действие приказом
№ 121 – От "31" августа 2023 г.

Утверждаю:

Директор государственного бюджетного
общеобразовательного учреждения
«Альметьевская школа-интернат для детей
с ограниченными возможностями здоровья»

Л.Р. Мартынова

Рабочая программа
по предмету **Родной (татарский) язык**
для **4 класса** (обучающихся с интеллектуальными нарушениями) вариант 2
надомное обучение (Т... М...)
0,5 часа в неделю; 17 часов в год
Составитель: **Габдуллина М.М. учитель информатики**

Согласовано:

Зам. директора по УР

И.Б.Шарифуллина

Рассмотрено:

На заседании ШМО, протокол №1 от «28» августа 2023 г.

Руководитель ШМО

Л.Ю.Сайфутдинова

Альметьевск 2023 г.

Пояснительная записка

Рабочая программа разработана на основе:

- Федерального закона РФ «Об образовании в Российской Федерации» №273 –ФЗ;
- Приказа Минобрнауки России от 19.12.2014 № 1599 «Об утверждении федерального государственного стандарта образования обучающихся с умственной отсталостью (интеллектуальными нарушениями);
- Федеральной адаптированной основной общеобразовательной программы обучающихся с умственной отсталостью (интеллектуальными нарушениями) (ФАООП УО(ИН)), утвержденной Министерством просвещения РФ, приказ от 24.11.2022 г. № 1026;
- Учебного плана Государственного бюджетного общеобразовательного учреждения «Альметьевская школа-интернат для детей с ограниченными возможностями здоровья»;
- Положения о структуре, порядке разработки и утверждения рабочих программ учебных курсов, предметов, дисциплин Государственного бюджетного общеобразовательного учреждения «Альметьевская школа-интернат для детей с ограниченными возможностями здоровья»;
- Рабочей программы воспитания Альметьевской школы-интерната;
- Федерального перечня учебников, рекомендованных (допущенных) к использованию в образовательном процессе в образовательных учреждениях.

Рабочая программа по учебному предмету **«родной (татарский) язык»** составлена на основе Федеральной адаптированной основной общеобразовательной программы обучающихся с умственной отсталостью (интеллектуальными нарушениями) для обучающихся с умеренной, тяжёлой и глубокой умственной отсталостью (интеллектуальными нарушениями) ФАООП УО (ИН) (вариант 2)

Адаптированная рабочая программа ориентирована на обязательный учёт индивидуально-психологических особенностей обучающегося

Т....М...

Общие сведения о ребенке: М... находится на надомном обучении. Обучается в 4 (ГУО) классе. Программный материал М... не усваивает. В течение занятия ведет себя пассивно. Низкая познавательная мотивация. Наглядно-образное и логическое мышление не развито. Причинно-следственные связи не устанавливает, не ориентируется в пространстве и времени. Уровень познавательных процессов низкий.

Внимание девочки неустойчивое, повышенная утомляемость, не способна к длительному сосредоточению и концентрации на работе. Необходима постоянная стимуляция к деятельности. Темп работы низкий, работоспособность недостаточная. Мелкая моторика рук слабо развита.

М... не разговаривает, слабо реагирует на обращенную к ней речь. В процессе учебной деятельности нуждается в постоянном контроле и помощи со стороны педагога. Самостоятельно не ходит, не сидит в связи с заболеванием. Внешний вид опрятный. По характеру девочка добрая, спокойная.

Девочка воспитывается в полной благополучной семье, условия для воспитания ребенка хорошие.

На основании общей оценки развития обучающегося составлена индивидуальная программа и определены приоритетные направления воспитания и обучения ребенка.

Рус телле балаларга туган (татар) телен укытуның төп максаты: укучыларны татарча аралашырга өйрәтү, татар теленң орфоэпик, орфографик, лексик, грамматик нигезләрен системалы рәвештә үзләштерү, телдән һәм язма сөйләм осталыгы һәм күнекмәләрен камилләштерү, татар теленә хөрмәт тәрбияләү, бу телнең дәүләт теле буларак әһәмияте зур булуына төшендерү.

Бу максатка ирешү өчен, түбәндәге бурычларны хәл итү сорала:

- 1) татар сөйләмен тыңлап аңларга күнектерү;
- 2) татар этикеты тәгъбирләрен кертәп, бирелгән ситуация буенча диалогик сөйләм оештырырга өйрәтү;
- 3) программада күрсәтелгән лексик темалар буенча телдән яки язмага монологик сөйләм булдыруга ирешү;
- 4) карап чыгу, танышу, өйрәнү, эзләнү максаты белән уку төрләрен кулланып, төрле жанрдагы текстларны аңлап уку күнекмәләрен үстерү;
- 5) татар телендә сөйләмне фонетик, лексик, грамматик яктан дөрес төзәргә күнектерү;
- 6) татар халкының фән, мәгариф, сәнгать, мәдәният өлкәсендәге казанышлары, күренекле шәхесләре белән таныштыруны дәвам итү;
- 7) халыкларның үзара аңлашып, тату яшәвенә омтылыш тәрбияләү.

Эш программасының эчтәлеге:

Рус телендә сөйләшүче балаларга туган (татар) теле укытуның төп максаты һәм бурычлары.

Уку елы башында белергә тиешле белемнәр:

Грамматик минимум:

1. Саннарның атрибутив функциядә төрләнмәве.
2. Синоним һәм антоним сыйфатлар.
3. Инфинитив+яратам төзелмәсе.
4. Янында, астында, өстендә бәйләк сүзләрен сөйләмдә куллану.
5. Бу, теге күрсәтү алмашлыклары.
6. Төрле дәрәжәдәге сыйфатларның мәгънәләре.
7. Сыйфат ясагыч кушымчалар: -лы/-ле, -сыз/-сез.
8. Агач башында, агач астында төзелмәләре.
9. -чы/-че сүз ясагыч кушымчалары.

Орфоэпик һәм орфографик минимум:

1. Авазлар һәм хәрәфләр. Татар теленң үзенә генә хас авазларның әйтелеше һәм хәрәфләрнең дөрес язылышы.
2. Өйрәнелгән лексик берәмлекләрен орфоэпия нормаларына туры китереп әйтүне ныгыту.
3. Алынма сүзләрен, дөрес әйтелешен саклап, сөйләмдә кулланырга күнектерү.
4. Укучыларның язу һәм язма сөйләм күнекмәләрен камилләштерү эшен дәвам итү.
5. Ике бертөрле тартык янәшә килгән сүзләрен дөрес әйтү күнекмәләрен булдыру.

Тыңлап аңлау:

Дәрестә әйткән сүзләрен, жөмлэләрне тыңлап тәржемә итә белү.

Текстны тыңлап, интонация буенча жөмлө төрләрэн билгеләү.

1 – 1,5 минутлык текстны тыңлап, аның төп эчтәлеген сөйләп бирү.

Текстны тыңлап, жөмлө санын билгеләү.

Монологик сөйләм:

Укытучы тәкъдим иткән тема буенча хикәя төзеп сөйләү.

Рәсем яисә рәсемнәр сериясе буенча гомуми бер темага берләштерелгән жөмлөләр яки сюжет логикасы сакланган кечкенә хикәяләр төзеп сөйләү.

Текстлардагы хәлләргә бәйле сүзләрне кулланып, төрле күренешләрне укытучы ярдәмендә телдән сурәтләү. Сюжетны тулыландыру, кечкенә хикәя башына, аеруча ахырына, мөстәкыйль рәвештә төрле күренеш һәм хәлләр уйлап чыгарып өстәү.

Уку:

Бирелгән текстларны сәнгатьле уку.

Сүзлекләр белән эзләү.

Кечкенә күләмле шигырьләрне яттан өйрәнү.

Жөмлөләрне фразаларга бүлү һәм дәрәс пауза белән уку, логик басымны дәрәс кую; образларны характерлау; әсәрнең төп фикерен таба белү.

Язу:

Үзгәртеп кагылган, дустане турында кечкенә хикәяләр язу; матур язу күнегүләре; сүзлек диктантлары язу.

Уку елы азагында белергә тиешле белемнәр:

Грамматик минимум:

1. Башында, уртасында, ахырында бәйлек сүзләрән сөйләмдә куллану.
2. Лексик темаларга караган сыйфатларны артыклык, чагыштыру дәрәжәләрендә кулланырга өйрәтү.
3. Боерык фигыльнең барлык-юклык формасы.
4. Кушма, парлы исемнәрне, мәгънәләрен аңлап, дәрәс кулланырга ирешү.
5. Биредә, тегендә, монда, анда рәвешләрән сөйләмдә куллануны ныгыту.
6. Актив үзләштерелгән исемнәрнең тартым белән төрленешен гамәли белүне ныгыту.
7. Фигыльнең өйрәнелгән заман формаларын аңлап аера белү һәм дәрәс белдерү өчен кирәкле форманы сайлап кулланырга күнектерү.
8. Саннарның өйрәнелгән төркемчәләрен гамәли белүне ныгыту.
9. Зат алмашлыкларын килешләр белән төрлендереп, дәрәс кулланырга ирешү.

Берлек һәм күплек сандагы уртаклык һәм ялгызлык исемнәрән, тартым һәм килеш белән төрлендереп, сөйләмдә куллану күнекмәләрен системалаштыру.

Орфоэпик һәм орфографик минимум:

1. Сузык һәм тартык авазлар. Татар теленең үзенчәлекле авазларын кабатлап тору.
2. Сүзләрнең ижекләргә бүленешен истә тотып, сөйләм оештыра белү.
3. Сүзләрнең басымын билгеләү.
4. Сингармонизм законының асылын гамәли белү.

5. Хәрефләрне, сүзләрне, жөмлэләрне каллиграфик дәрес итеп яза белүне камилләштерү.
6. Сүзләрнең грамматик мәгънэләрен үзгәртә торган мөнәсәбәт белдерүче кушымчаларны дәрес билгеләү күнекмәләрен булдыру.
7. Жөмлә ахырында нокта, сорау яки өндәү билгеләрен куеп, язу күнекмәләрен гомумиләштерү.
8. Орфоэпик һәм орфографик яктан сөйләмне оештыру эшен тирәнәйтү.

Тыңлап аңлау:

1. Жанлы сөйләмне тыңлап, аралаша алуга ирешү.
2. Ишеткән сөйләмнең, жөмлэләрнең эчтәлегенә төшенү.

Диалогик сөйләм:

Программада күрсәтелгән темалар буенча диалогта катнашу;
лексик тема буенча укытучының сорауларына җавап бирә һәм сораулар куя белү;
татар сөйләм этикеты үрнәкләреннән урынлы файдаланып, әңгәмә кору.

Монологик сөйләм:

Укылган өзек яисә караган рәсем буенча өйрәнелгән жөмлә төрләрен файдаланып, хикәя төзү;
укыган хикәядәге вакыйгаларга охшашлык буенча балаларның үзләре белән булган хәлләр турында кечкенә хикәяләр төзеп сөйләүләрен оештыру.

Уку:

Сәнгатьле укуга әзерләнә белү,
дәрес, аңлап, тиешле дәрәжәдә йөгерек һәм сәнгатьле уку,
укыган китапларның исемнәрен, авторларын хәтерләп әйтә алу.

Язу:

Ел дәвамында терәк сүзләр белән хикәя язу күнекмәләрен камилләштерү,
укылган өзек яки караган рәсем буенча, өйрәнелгән жөмлә төрләрен файдаланып, хикәя язу,
бәйрәмнәр белән котлап, котлау кәгазьләре язу,
сүзлек диктантлары язу.

Связь с рабочей программой воспитания школы

Программа воспитания школы-интерната призвана создать организационно-педагогические условия для достижения личностных образовательных результатов, указанных в ФГОС УО (ИН) и ФАОП УО (ИН).

На уроках необходимо применять такие методы и формы работы, которые помогут в реализации программы воспитания также и через урочную систему. Тем самым у ребенка с НОДА и интеллектуальными нарушениями формируются и развиваются:

основы персональной идентичности, осознание своей принадлежности к определенному полу, осознание себя как "Я";

социально-эмоциональное участие в процессе общения и совместной деятельности;

происходит: формирование социально ориентированного взгляда на окружающий мир в его органичном единстве и разнообразии природной и социальной частей;

формирование уважительного отношения к окружающим;

овладение начальными навыками адаптации в динамично изменяющемся и развивающемся мире;

освоение доступных социальных ролей (обучающегося, сына (дочери), пассажира, покупателя), развитие мотивов учебной деятельности и формирование личностного смысла учения;

развитие самостоятельности и личной ответственности за свои поступки на основе представлений о нравственных нормах, общепринятых правилах;

формирование эстетических потребностей, ценностей и чувств;

развитие этических чувств, доброжелательности и эмоционально-нравственной отзывчивости, понимания и сопереживания чувствам других людей;

развитие навыков сотрудничества с взрослыми и сверстниками в разных социальных ситуациях, умения не создавать конфликтов и находить выходы из спорных ситуаций;

формирование установки на безопасный, здоровый образ жизни, наличие мотивации к труду, работе на результат, бережному отношению к материальным и духовным ценностям;

развитие речи как средства общения в контексте познания окружающего мира и личного опыта обучающегося;

овладение доступными средствами коммуникации и общения - вербальными и невербальными;

глобальное чтение в доступных ребенку пределах, понимание смысла узнаваемого слова;

развитие предпосылок к осмысленному чтению и письму, обучение чтению и письму.

Включение в урок игровых процедур, которые помогают поддержать мотивацию обучающихся к получению знаний, налаживанию позитивных межличностных отношений в классе, помогают установлению доброжелательной атмосферы во время урока.

Календарно тематическое (поурочное) планирование

Дәрес №	Дәрес темасы	Лексика	ЦОР	Дәреснең уткәрелү вакыты	
				План	Факт
1	Лексико-грамматический материал в рассказе “Аниса и синица”. “Песнәк белән Әнисә” хикәясендәге лексик-грамматик материал.	ашата, эчертә	Библиотека ЦОК	5.09	
	Г.Лотфи “Аниса и синица”. Г.Лотфи “Песнәк белән Әнисә”		https://resh.edu.ru/https://uchi.ru	12.09	
2	Отрицательная форма глагола изъявительного наклонения настоящего и прошедшего времени. Хәзерге һәм үткән заман хикәя фигыльнең юклык формасы.	өстендә, астында, канаты өшеде, томшык, борын, авырта, жим, сөт, эремчек	РЭШ https://resh.edu.ru МЭШ, ЦОК	19.09	
	Лексико-грамматический материал в рассказе Ж.Тарземаanova “Чирик”. Ж.Тәржемановның “Чирик” хикәясендәге лексик-грамматик материал.	өстендә, астында, канаты өшеде, томшык, борын, авырта, жим, сөт, эремчек	https://resh.edu.ru/https://uchi.ru	26.09	
3	Окончания принадлежности у существительных. Исемнәрнең тартым белән төрләнеше.	оча башлады, юкка чыкты, сәламәт, жилкә, шартлата, шаяра, курка	Библиотека ЦОК	3.10	
	Лексико-грамматический материал в рассказе “Чирик” (2-3 часть). “Чирик” хикәясендәге (2-3 кисәк) лексик-грамматик материал.	тутый кош, кибет, орлык	https://resh.edu.ru/https://uchi.ru	10.11	
4	Повторение грамматики по теме “Друзья с крыльями”.	-/-	РЭШ https://resh.edu.ru МЭШ, ЦОК	17.11	

	“Канатлы дусларыбыз” темасындагы грамматиканы кабатлау.				
	Определенное прошедшее время глагола изъявительного наклонения. Билгеле үткән заман хикәя фигыль. Сыйфат дәрәжәләре		https://resh.edu.ru/https://uchi.ru	24.11	
5	Прошедшее время глагола изъявительного наклонения. Билгесез үткән заман хикәя фигыль.	әнә, тун, жәнлек, иснәгән, ышана	Библиотека ЦОК	7.11	
	Повторение грамматики по теме “Лесные друзья”. “Урман дусларыбыз” темасындагы грамматиканы кабатлау.		https://resh.edu.ru/https://uchi.ru	14.11	
6	Лексико-грамматический материал в рассказе Г.Бакира “Зимняя игра”. Г.Бакир “Кышкы уен” хикәясендәге лексик-грамматик материал.	су туна, кар тәгәрәтә, күрше, зурая, күмер, таяк, рәхәтләнәп, көлешәләр	Библиотека ЦОК	21.11	
	Повторение грамматики по теме “Зимние игры”. “Кышкы уеннар” темасындагы грамматиканы кабатлау.		РЭШ https://resh.edu.ru МЭШ, ЦОК	28.11	
7	Склонение существительных по лицам. Исемнәрнең зат белән төрләнеше.	-/-	https://resh.edu.ru/https://uchi.ru	5.12	
	Словообразующие окончания: - чы, -че. Сүз ясагыч кушымчалар: -чы/-че.	бакчачы, төзүче, сатучы, эшче, нефтьче, тегүче	Библиотека ЦОК	12.12	
8	Лексико-грамматический материал в рассказе Д.Аппаковой “Скрипучие башмаки”.	-/-	https://resh.edu.ru/https://uchi.ru	19.12	

	Д.Аппакованың “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясендәге лексик-грамматик материал.				
	Повторение грамматики по теме “Друзья”. “Дуслык” темасындагы грамматиканы кабатлау.	-/-	РЭШ https://resh.edu.ru МЭШ, ЦОК	26.12	
9	Биография поэта Б.Рахмата. Шагыйрь Б.Рәхмәтнең биографиясе.	күңелле, тамчы, кош, озын, кыска	https://resh.edu.ru / https://uchi.ru	09.01	
	Лексико-грамматический материал в стихотворении “Риходит весна”. ”Яз килә” шигырендәге лексик-грамматик материал.		Библиотека ЦОК	16.01	
10	Спряжение глагола изъявительного наклонения. Хикәя фигыльнең заман белән төрләнеше.		https://resh.edu.ru / https://uchi.ru	23.01	
	Структура инфинитив+можно, инфинитив+хочет. Инфинитив + ярый, инфитив + тели төзелмәсе.	табигать, бөре, юка, калын, һава	РЭШ https://resh.edu.ru МЭШ, ЦОК	30.01	
11	Структура <i>дайте пожалуйста</i> . Бирегезче, бирегез әле, бирегез зинһар – формалары.		https://resh.edu.ru / https://uchi.ru	6.02	
	Повторение грамматики по теме “Приходит весна”. “Яз килә” темасындагы грамматиканы кабатлау.	-/-	Библиотека ЦОК	13.02	

12	Отрицательная форма глагола настоящего времени изъявительного наклонения. Хәзерге заман хикәя фигыльнен юклык формасы.		https://resh.edu.ru/https://uchi.ru	27.02	
	Окончания –сыз/-сез у существительных. Исемнәрдә –сыз/-сез affixлар.	кат, йорт, төзи	РЭШ https://resh.edu.ru МЭШ, ЦОК	5.03	
13	Вопросы Куда? Где? Откуда? Кая, кайда, кайдан? сораулары.	яр буе, су буе	https://resh.edu.ru/https://uchi.ru	12.03	
	Повторение грамматики по теме “Четвероногие друзья”. “Дүрт аяклы дусларыбыз” темасындагы грамматиканы кабатлау.		Библиотека ЦОК	19.03	
14	Лексико-грамматический материал в рассказе “Казань –столица”. “Казан – башкалабыз” хикәясендәге лексико-грамматик материал.	башкала, алтын ай, мәчет, манара, истәлекле, Казан кремле	https://resh.edu.ru/https://uchi.ru	2.04	
	Склонение названий городов Татарстана по падежам. Татарстан шәһәрләре исемнәренә килеш белән төрләнүе .	шәһәр, яшьләр, ерак, якын	Библиотека ЦОК	9.04	
15	Повторение грамматики по теме “Татарстан – родной край”. “Татарстан – туган ягым” темасындагы грамматиканы кабатлау.		РЭШ https://resh.edu.ru МЭШ, ЦОК	16.04	
	Ш.Галиев. “На летней поляне”. Ш.Галиев. “Жәйге болында”	Сабантуй, салават күпере, жиләк пешә, көннәр озын, төннәр кыска, алан,	https://resh.edu.ru/https://uchi.ru	23.04	

		ис			
16	“Вкусное лето”. “Тәмле жәй”		Библиотека ЦОК	30.04	
	Лексико-грамматический материал в стихотворении “Летняя природа”. “Жәйге табигать” шигырьләрендә лексик-грамматик материал.	Сабантуй, салават күпере, жиләк пешә, көннәр озын, төннәр кыска, алан, ис	https://resh.edu.ru/https://uchi.ru	7.05	
17	Лексико-грамматический материал в стихотворении Г.Набиуллина “Лес разговаривает”.	урман, эндәшә, уңган, усак, каен, дөнья	РЭШ https://resh.edu.ru МЭШ, ЦОК	14.05 21.05	
	Г.Нәбиуллин. “Урман сөйләшә” шигырендә лексик-грамматик материал.		https://resh.edu.ru/https://uchi.ru		

Белем һәм күнекмәләргә билге куя категорияләре һәм кагыйдәләре.

Агымдагы контроль билгесез тәртип буенча башкарыла. Һәр чирек ахырында өлгерешнең арадаш нәтижәләре нигезендә фәннәр буенча шәхси казанышлар исемлегә тутырыла. Сыйныфлар буенча универсаль уку эшчәнлеген үстерү мониторингы алып барыла.

Класс	Бүлекнең ,теманың исеме	План буенча уздыру вакыты	Үзгәреш кертүнең сәбәбе	Факт буенча уздыру вакыты

Лист согласования к документу № 121-о от 31.08.2023
Инициатор согласования: Мартынова Л.Р. Директор
Согласование инициировано: 15.11.2023 14:39

Лист согласования			Тип согласования: последовательное	
N°	ФИО	Срок согласования	Результат согласования	Замечания
1	Мартынова Л.Р.		 Подписано 15.11.2023 - 14:39	-